

АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
LI навчально-методичної конференції ХНМУ

Харків
ХНМУ
2018

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали
ІІ навчально-методичної конференції**

м. Харків, 31 січня 2018 року

Харків
ХНМУ
2018

УДК378.091.2:61=111(477)

А 64

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 1 від 25.01.2018.

Редакційна колегія

В.Д. Марковський, Л.В. Фоміна, С.О. Краснікова, Ж.І. Логвінова

А64 Англomовне навчання в ХНМУ: сучасний стан, проблеми та перспективи : матеріали ІІ навчально-методичної конференції , м. Харків, 31 січня 2018 р. / ред. кол. : В.Д. Марковський та ін. ; Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2018. – Вип. 9. – 156 с.

Матеріали, наведені у збірнику, висвітлюють різноманітні проблеми англomовного навчання, які виникають при викладанні як теоретичних, так і професійних дисциплін, а також дають можливість підвищити рівень професійної підготовки та сприяють активізації навчального процесу й покращанню якості освіти.

Збірник розрахований на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.091.2:61=111(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2018

Література:

1. Cooper R.Y. Selected Physiology pedagogy for Zumbabwean DipHE nursing students in a West Midlands University: MA dissertation / R.Y. Cooper. – Birmingham City University, 2010.

2. Ситникова М.И. Модель обеспечения системы гарантии качества образования в вузе на основе компетентностного подхода: критерии и показатели / М.И. Ситникова, Л.В. Верзунова // Научные ведомости БелГУ. Серия Гуманитарные науки. – № 18. – 2012. – С. 180–188.

3. Фаустова Е.М. Студент нового часу: соціокультурний профіль / Е.М. Фаустова. – Москва, 2004. – 72 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЕЛЕМЕНТІВ ГРИ ПРИ АНГЛОМОВНОМУ ВИКЛАДАННІ ПИТАНЬ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ

Чумаченко Т.О.

Викладання дисциплін англійською мовою, яка не є рідною для викладачів і частини іноземних студентів з англomовною формою навчання, має свої особливості, зумовлені тим, що рівень володіння іноземною науковою мовою завжди відрізняється від рівня володіння рідною мовою, що спричиняє певні труднощі при формуванні у студентів необхідних професійних компетенцій.

Інша проблема у процесі якісної підготовки студентів пов'язана з обмеженою кількістю годин, яка відведена для викладання епідеміології студентам, що навчаються за фахом "Лікувальна справа". Слід також відзначити, що студенти, які мріють лікувати людей, не завжди розуміють, наскільки важливим є знання законів розповсюдження збудників інфекцій серед людей, закономірностей епідемічного процесу інфекцій, принципів профілактики та контролю захворювань. Тому приходять на кафедру не мотивовані здобути міцні та глибокі знання, а прагнуть лише отримати високу оцінку після закінчення курсу.

У цих умовах на викладачів, які ведуть заняття англійською мовою, лягає величезна відповідальність за якість підготовки студентів, рівень отримання ними знань та опанування вмінь, що диктує необхідність пошуку нових форм проведення практичних занять.

Метою роботи була розробка методики підвищення зацікавленості студентів в отриманні знань з епідеміології та ефективності навчання.

Результати роботи. Нами створена та апробована методика викладання курсу "Клінічні аспекти імунопрофілактики" англійською мовою студентам медичного факультету 6-го року навчання. Такий вибір зумовлений тим, що для викладання даної дисципліни передбачено більше годин, ніж для основного курсу епідеміології, що створює умови для апробації нового формату проведення занять.

Враховуючи те, що деякі питання, пов'язані з імунопрофілактикою, студенти вивчали в попередні роки на інших кафедрах, на першому занятті здійснюється оцінювання вихідного рівня знань. Для подальшої роботи дуже важливо з'ясувати, які питання студенти на молодших курсах засвоїли дуже добре, а які потребують більш глибокого вивчення. На підставі отриманих результатів викладач може вносити корективи в педагогічний процес в межах затвердженої робочої програми та навчальних і тематичних планів.

Ще одне завдання, яке потрібно вирішити на першому занятті, – це зацікавити студента, залучити його до інтенсивної роботи. Для цього перевірка вихідного рівня знань здійснюється за результатами розв'язання спеціально створеного кросворду з питань імунології та вакцинології. При виконанні цього завдання студенти змагаються між собою. Перші три студенти отримують винагороду у вигляді карток з кумедними зображеннями, які мають відношення до епідеміології або імунології (наприклад, картки зі зображенням стилізованого антитіла або мікроорганізму). Викладач доводить до відома студентів, що на останньому занятті кількість карток буде підраховано і переможець отримає винагороду. Винагорода може бути різною: диплом, грамота, подяка, тощо. На наших заняттях студенти отримували додаткові бали, що дозволяло їм підвищити свій рейтинг серед інших студентів групи.

Вже на першому занятті ми спостерігали підвищення зацікавленості студентів. Неформальні форми оцінки знань з невеликою часткою гумору викликають гарний настрій і позитивні емоції. Відомо, що емоції впливають на когнітивну переробку інформації, а позитивні емоції сприяють гнучкості мислення і вироблення оригінальних ідей [1]. За даними В.М. Вергасова (1988), при переживанні позитивних емоцій під час навчальних занять працездатність студентів підвищується на 30–40 % [2]. Тому цей прийом підвищує зацікавленість студентів, їх вмотивованість та ефективність процесу навчання.

У подальшому викладачі використовували такі елементи ігор, як складання з карток послідовності процесів при реакціях первинної та вторинної імунної відповіді; упорядкування карток з вказаними на них видами імунітету; складання індивідуального календаря щеплень для дітей та дорослих з урахуванням певних ситуацій; заповнення медичної документації тощо. Також застосовували командні ігри. Наприклад, студенти групи розподілялись на команди й змагались у знаннях протипоказань до проведення вакцинації, небажаних післявакцинальних подій та ін. У кожному змаганні переможці отримували винагороду у вигляді карток з кумедними зображеннями епідеміологічних або імунологічних об'єктів.

Протягом циклу навчання студенти також готували наукову роботу з актуальних проблем вакцинопрофілактики, орієнтуючись на проблеми своєї країни. Наприклад, студенти з Нігерії вивчали проблему поліомієліту та перепони, що стоять на шляху перемоги над цією інфекцією; студенти з Гани вивчали вакцинопрофілактику менінгококової інфекції; студенти з Індії – черевного тифу, японського енцефаліту; студенти з Тунісу – вакцинопрофілактику сказу, гепатиту А та ін. На останньому занятті проводили науково-практичну конференцію з залученням студентів інших курсів і факультетів. Переможці отримували відповідні дипломи.

Висновки та перспективи у даному напрямку. Проведена робота показала, що ігри можуть захопити в будь-якому віці, студенти брали участь в ігрових заняттях з задоволенням та зацікавленістю. Використання елементів гри на практичних заняттях підвищує мотивацію студентів, їх залученість до процесу навчання, дозволяє підвищити ефективність вивчення дисципліни. Використання системи заохочення підвищує задоволеність студентів результатами свого труда, формує позитивну самооцінку. Підготовка наукової роботи та участь у конференції дозволяє опанувати такі практичні навички як вміння працювати з науковою

літературою, аналізувати дані, створювати презентації, відповідати на запитання, брати участь у науковій дискусії.

Перспективним є розробка інтерактивних комп'ютерних ігор та впровадження їх у навчальний процес.

Література:

1. Андреева, И.Н. Роль эмоций в процессе познавательной деятельности студентов / И.Н. Андреева // Вышэйшая школа. – 2009. – №2. – С. 27–30.

2. Вергасов В.М. Активизация познавательной деятельности студентов в высшей школе / В.М. Вергасов. – Киев : Выща школа, 1988. – С. 47.

УРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ В АРАБСЬКІЙ АУДИТОРІЇ

Шафоростова С.Г.

Взаємодія різних культурних спільнот, створення єдиного мультикультурного інформаційного простору – це характерна риса сучасного українського суспільства, зокрема освітнього простору. Студенти з різних країн світу здобувають знання в українських вишах, перетинаються з українськими студентами, спілкуються поміж собою.

На теперішній час в освітній сфері особливо важливими постають питання, пов'язані з урахуванням психологічних особливостей іноземних студентів, а саме арабських (з англomовною системою навчання), що не мали часу на адаптацію в українському середовищі.

За даними Міністра освіти і науки України до нашої країни щороку приїжджають іноземні студенти зі 137 країн, з-поміж яких багато студентів з Йорданії, Сирії, Індії, Іраку, Ізраїлю, Туреччини. Розуміння культурних та релігійних особливостей, соціальних зв'язків, тощо допомагають більш ефективно адаптувати іноземців в українське суспільство, створювати продуктивну робочу атмосферу на заняттях з різних дисциплін.

Центром європейської демократичної спільноти є індивід, особистість, в той час як основу життя арабського суспільства становить сім'я. Сімейні традиції та відносини є тим стрижнем, який пронизує всі сторони суспільного устрою. Сім'єю, або "хамулою", називають всю сукупність людей, які перебувають у родинних стосунках по чоловічій лінії.

Серед усіх життєвих цінностей хамула в арабському світі стоїть на першому місці. Всі досягнення кожного члена сім'ї в тій чи іншій мірі є досягненнями хамула. Відносини всередині сім'ї регламентуються традиціями ("наклян") і релігійними правилами. На чолі хамули знаходяться батьки – старший роду (його називають "паном сім'ї") і його дружина. Взаємовідносини старших і молодших членів хамули будуються як відносини між батьком і синами. Одною з головних вад вважається шанування старших. Мудрий той, хто виконує поради батька. У свою чергу, такий стан накладає особливу відповідальність і на старшого роду: він відповідає за кожен дію, вчинену його сином.

Серед інших моральних важіль в арабській сім'ї зустрічаємо і любов до дітей, гостинність, скромність, ввічливість, толерантність та визнання істотних відмінностей між чоловіками і жінками.

Під впливом мусульманської релігії з покоління в покоління для більшості арабів зберігається підлегле становище. Що, в свою чергу, зміцнило у свідомості більшості арабів невіра в свої особисті можливості, виробили

Фролова Т.В., Терещенкова І.І., Сіняєва І.Р., Атаманова О.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІВ В АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ	136
Чернобай Л.В., Кармазіна І.С., Ісаєва І.М., Глоба Н.С., Алексєєнко Р. В., Дерев'янченко Н.В. ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНГЛОМОВНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ФІЗІОЛОГІЯ" В ХНМУ	139
Чумаченко Т.О. ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЕЛЕМЕНТІВ ГРИ ПРИ АНГЛОМОВНОМУ ВИКЛАДАННІ ПИТАНЬ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ	141
Шафоростова С.Г. УРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ В АРАБСЬКІЙ АУДИТОРІЇ	143
Шевченко О.С., Матвєєва С.Л., Погорєлова О.О. ПИТАННЯ ПОКРАЩЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ З АНГЛОМОВНИМИ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРІ ФТИЗІАТРІЇ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	144
Щербина М.О., Ліпко О.П., Щербина І.М., Плахотна І.Ю., Диннік О.О. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ № 1	146

Формат А5. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 9,75
Зам. № 18-33577.

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видав-ництв, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.